

Географія 8 клас

Тема: Адміністративно – територіальний поділ України.

Мета: сформувати поняття адміністративно – територіальний поділ країни, навчити розрізняти одиниці адміністративно – територіального поділу України, називати етапи формування території України, показувати на карті області України та АР Крим; розвивати географічне мислення та вміння працювати з картою, користуватися атласами і контурними картами; виховувати повагу до своєї держави.

Обладнання: підручник, карти «Історичні землі України», «Адміністративно – територіальний поділ України», контурні карти.

Тип уроку: комбінований

Ключові поняття: Адміністративно-територіальний устрій, адміністративна область, столиця, унітарна держава, історико-географічні райони.

Хід уроку

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань

- Держава та країна. Чим вони відрізняються?
- Що значить державний лад?
- Де знаходиться центр Європи?
- В яких годинних поясах знаходиться Україна?
- Що значить Всесвітній час?
- Що таке ГИС?

III. Мотивація навчальної діяльності.

- Що потрібно для зручного керування країною ?

IV. Вивчення нового матеріалу.

1. Сучасний адміністративно – територіальний поділ.

Адміністративно-територіальний устрій — це поділ території держави на систему територіальних одиниць різного рівня, відповідно до яких утворюються місцеві органи державної влади і управління.

На сьогодні територія України поділяється на **24 адміністративні області і АР Крим**. Вони є найбільшими адміністративно-територіальними одиницями. До них прирівнюються **два міста з окремим статусом** — Київ (як столиця країни) і Севастополь (місце перебування військово-морських флотів України і Росії). Назви обласних центрів співпадають із назвами областей, крім Волинська область – Луцьк, Закарпатська область – Ужгород, АР Крим – Сімферополь.

Одиницями середньої ланки в адміністративно-територіальному поділі України є райони і міста обласного (а в АР Крим — республіканського) значення. Найнижчою ланкою адміністративно-територіальної системи є міста районного значення, селища міського типу і сільські ради; останні можуть охоплювати одне або декілька сіл.

Кожна з адміністративно-територіальних одиниць має свої органи управління з тими чи іншими повноваженнями. Найбільші міста (Київ, більшість обласних центрів, Севастополь, Кривий Ріг, Маріуполь та ін.) поділяються також на міські райони.

Станом на 1 січня 2015 року в Україні були такі адміністративно-територіальні одиниці: **АР Крим та 24 області, 490 районів, 460 міст** (з них 184 — міста спец. статусу, республіканського, обласного значення), **111 районів у містах, 885 селищ міського типу, 10279 сільських рад, 28388 сільських населених пунктів.**

Найбільшими одиницями в системі адміністративно-територіального устрою України є Автономна Республіка Крим та області.

Адміністративна область — це велика частина території України з чітко визначеними кордонами й системою місцевих органів влади. Найбільші за площею Одеська (33,3 тис. км²), Дніпропетровська (31,9), Чернігівська (31,9) і Харківська (31,4), а найменші — Чернівецька (8,1), Закарпатська (12,8) та Тернопільська (13,8 тис. км²) області.

Робота з адміністративною картою України

- 1. Назвіть області, що мають вихід до Чорного моря*
- 2. Назвіть області, що мають вихід до Азовського моря*
- 3. Назвіть внутрішні області.*
- 4. Назвіть області, що розташовані на обох берегах Дніпра.*
- 5. Область, яка межує з найбільшою кількістю країн.*
- 6. Країна, з якою межує найбільша кількість областей.*
- 7. Найбільша за площею область.*
- 8. Найменша за площею область.*
- 9. Назвіть області, в яких назва адміністративного центру не відповідає назві області.*
- 10. Області, що мають вихід до двох морів.*

У 2014 році затвердили Концепцію реформування місцевого самоврядування і у нашій країні розпочалися зміни, наслідком яких стало затвердження нового адміністративно-територіального устрою районного рівня та рівня територіальних громад у 2020 році.

Адміністративно-територіальний устрій України (2016 р.)

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість	Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість
Автономна Республіка Крим	1	Сільські ради	10 279
Області	24	Проектні громади	983
Міста зі спеціальним статусом	2	Об'єднані громади	159
Міські ради міст обласного значення	187	Міста	457
Райони	490	Селища міського типу	885
Міські ради міст районного значення	268	Селища	1183
Селищні ради	782	Села	27 207

Україна — **унітарна держава**. Це означає, що управління країною здійснюється з одного центру (столиці), в ній діє єдина для всієї території Конституція, існує єдина система найвищих органів влади, єдине правове поле. Адміністративно-територіальний поділ країни сприяє реалізації державної влади на місцях і здійсненню місцевого самоврядування. Правда, в рамках, закріплених Конституцією України та відповідними законами, певну самостійність у вирішенні питань соціально-економічного і культурного розвитку й охорони природи має Автономна Республіка Крим. У ній прийнята своя Конституція, діють свої органи державної влади — Верховна Рада і Рада Міністрів. Однак нормативно-правові акти і рішення, які приймаються ними, не можуть суперечити Конституції і законам України.

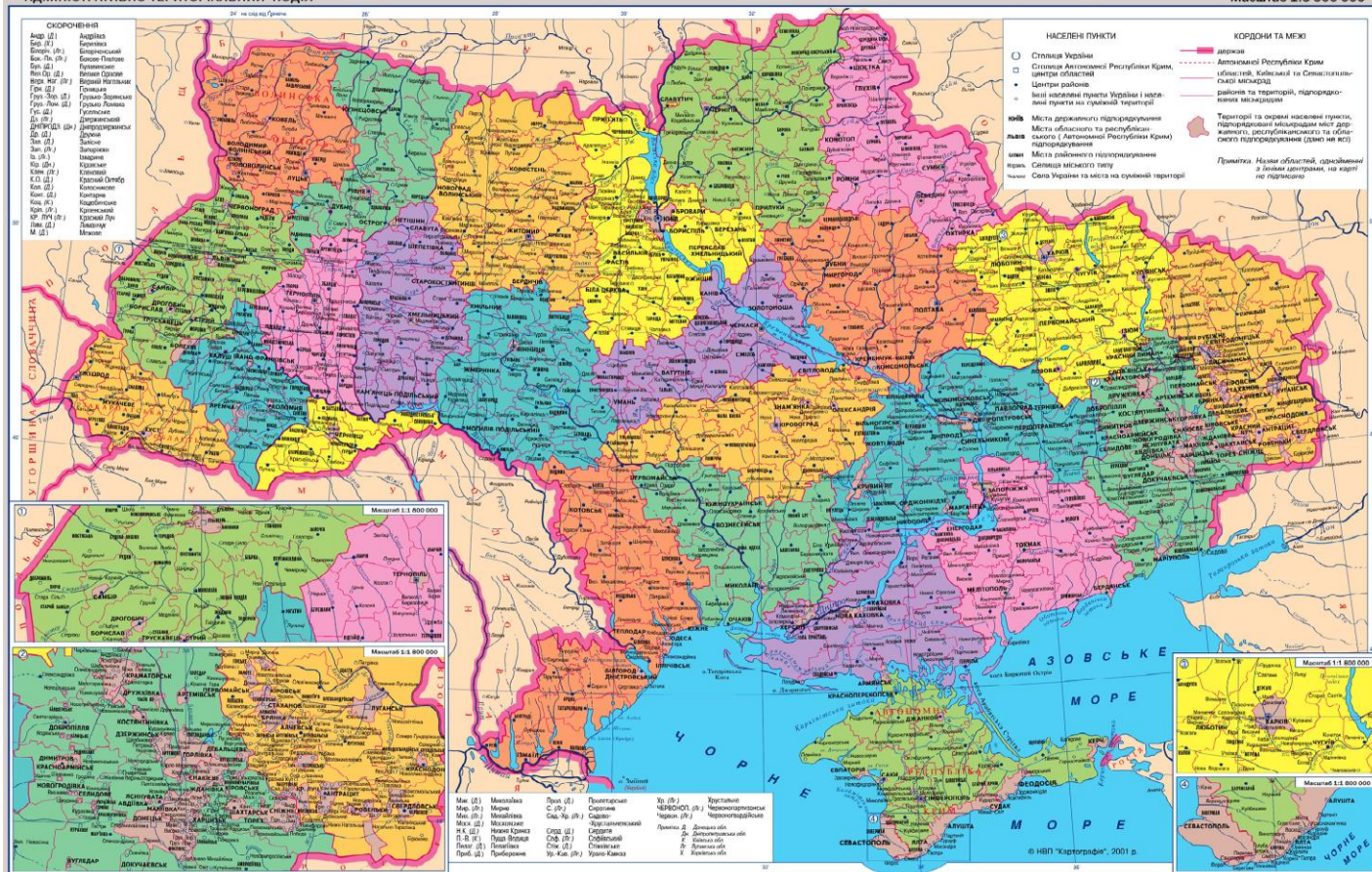
Сучасний адміністративно-територіальний устрій України.

Система адміністративно-територіального устрою України (за статтями 132 і 133 Конституції) складається з одиниць трьох рівнів:

- 1) вищого – Автономна Республіка Крим (АРК), 24 області, міста Київ і Севастополь зі спеціальним статусом центрального підпорядкування;
- 2) середнього – адміністративні райони, міста з районним поділом;
- 3) первинного – міста без поділу на райони, райони у містах, селища, села

2. Формування території України.

Для називання різних частин нашої країни з давніх часів використовують ще й такі назви: Волинь, Полісся, Середня Наддніпрянщина, Закарпаття та ін. Кожна з них має свою історію, виникали вони за різних часів, тож усі є прикладом історичного минулого на території України. Саме тому ці назви є **історичними** (іноді їх називають історико-географічними). Окреслені історичними назвами землі вирізняються особливостями одягу, будівництва, господарськими заняттями, що сформувались під впливом природного середовища та історичних особливостей. Цікава інформація про особливості життя кожного регіону міститься в музеях народного побуту та архітектури.

Історико-географічний регіон-це велика територія, що має свою історію, звичаї та традиції, але не має чітких кордонів і не збігається з адміністративно-територіальним поділом України.

Перегляд відео про Пирогово

<https://www.youtube.com/watch?v=1XviyFJ43VI>

а також коротке відео «Шарівський палацово-парковий комплекс «Садиба»

<https://youtu.be/1LNEEUmvODg?t=48>

VI. Закріплення нових знань і вмінь учнів

1. Порівняйте картосхему «Українські історичні землі» та «Сучасний адм. – терит. устрій України». Які історичні землі найбільшою мірою збігаються з територіями областей (республіки)?
2. Назви яких 2 областей не збігаються з назвами їхніх адміністративних центрів?
3. Яка обл.. має вихід до Чорного і Азовського морів?
4. Яка обл.. має спільний кордон із 4 країнами ?
5. Яка обл.. має спільний кордон із Росією і Білоруссю?

V. Домашнє завдання

1. Опрацювати § 11 підручника. Підготуватися до тематичного оцінювання.
Повторити параграфи 5, 9,10,11,12,13
2. Переглянути відео
<https://www.youtube.com/watch?v=Cpq9zlunOZA>